

Viktigare lagar och förordningar inför årsskiftet 2021/2022

Innehållsförteckning

Inledning	5
Information om svensk lagstiftning.....	5
Statsrådsberedningen	6
Kontakt.....	6
Arbetsmarknadsdepartementet	7
Kontakt.....	7
Långsiktig styrning av länsstyrelsernas arbete mot mäns våld mot kvinnor	7
Jämställdhetsmyndighetens uppdrag stärks	7
Genomförande av visseblåsardirektivet ger skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.....	8
Stärkta förutsättningar för mötesplatser för hbtqi-personer	9
Målgruppen för arbetsmarknadsutbildning breddas.....	9
Stöd för nystartsjobb får lämnas för längre tid för de som har fyllt 55 år..	9
Lagar och förordningar med anledning av coronapandemin	10
Karensdag och krav på läkarintyg vid sjukdom återinförs för deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser	10
Antalet karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen minskas tillfälligt	10
Tillfälliga lättnader för företagare i arbetslöshetsförsäkringen förlängs....	10
Finansdepartementet	12
Kontakt.....	12
Ny skattelättnad för cykelförmån införs	12
Särskilda skatteregler för personaloptioner utvidgas och förenklas	13
Krav på klimatdeklaration för nya byggnader införs	13
Ett förenklat upphandlingsregelverk	14
Lagar och förordningar med anledning av coronapandemin	14
Reklamskatten avskaffas helt	14
Försvarsdepartementet	16
Kontakt.....	16
Nya regementen inrättas.....	16
Ny reglering om behandlingen av personuppgifter vid Försvarsmakten och Försvarets radioanstalt	16
Försvarets radioanstalts internationella samarbete tydliggörs	17
Infrastrukturdepartementet	18
Kontakt.....	18
Avgift för ansökan om virkesupplag tas bort.....	18

Tydligare regler för när inrikestransporter som utförs av utlandsetablerade åkerier är tillåtna.....	18
Åtgärder för att åstadkomma säkrare vägar.....	19
Nytt statligt stöd införs för bättre mobil uppkoppling för resenärer i fjärrtågstrafik.....	19
Minskade anslutningskostnader för elproduktion till havs.....	19
Förenklade regler för elledningar som används för delning av energi och laddinfrastruktur för fordon.....	20
Justitiedepartementet.....	21
Kontakt.....	21
Ny befogenhet att göra husrannsakan för att söka efter vapen och andra farliga föremål.....	21
Kraven skärps på de som bedriver säkerhetskänslig verksamhet.....	21
Aggressionsbrott kriminaliseras.....	22
Skärpta straff för våld och andra kränkningar i nära relationer.....	22
Möjligheterna att använda tidiga förhör utökas.....	23
Utökade möjligheter att avgöra mål utan huvudförhandling.....	23
En myndighet för psykologiskt försvar inrättas.....	23
Stärkt skydd för hyresgäster i utsatta situationer.....	24
En mer modern, jämlik och ändamålsenlig föräldraskapsrättslig reglering.....	24
Bättre förutsättningar för föräldrar att nå samförståndslösningar.....	25
Straffrabatten slopas för unga myndiga vid allvarlig brottslighet.....	26
Ett starkare skydd för väljare vid röstmottagning.....	26
Kulturdepartementet.....	28
Kontakt.....	28
Public Service-avgiften sänks.....	28
Ett läsråd inrättas vid Statens kulturråd.....	28
Miljödepartementet.....	30
Kontakt.....	30
Regeringsprövning av kalkstenstäcker.....	30
Straffansvar införs för ringa nedskräpningsförseelse m.m.....	31
Åtgärder för en hållbar användning av engångsplast.....	31
Näringsdepartementet.....	32
Kontakt.....	32
Otillbörliga handelsmetoder förbjuds mellan företag inom jordbruks- och livsmedelskedjan.....	32
Större möjlighet att delegera uppgifter till kontrollorgan inom ekologisk produktion.....	32
Socialdepartementet.....	34

Kontakt	34
Tillståndskravet för personlig assistans kan inte längre kringgås.....	34
Bestämmelsen om indragning av underhållsstöd ändras	34
Bättre uppföljning av läkemedel för djur	35
Höjt inkomsttak i sjukförsäkringen.....	35
Garantinivån i sjukersättning och aktivitetsersättning höjs	36
Bostadstillägget till pensionärer höjs.....	36
Höjt bostadstillägg till personer med sjuk- eller aktivitetsersättning.....	36
Möjligheten att få garantipension utbetald till EES och Schweiz samt till Förenade kungariket förlängs ytterligare.....	37
Justerad beräkning av avgifter enligt socialtjänstlagen	37
Kliniska prövningar av humanläkemedel.....	38
Undantag i sjukförsäkringen vid inställd vård eller rehabilitering	38
Ökad trygghet för den som kallas in att arbeta vid behov.....	39
Tydligare regler vid deltidssjukskrivning.....	39
Underhållsstödet höjs för barn som är sju till och med tio år.....	40
Lagar och förordningar med anledning av coronapandemin	40
Lagen respektive förordningen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen förlängs.....	40
Covid-19-lagen och begränsningsförordningen förlängs.....	40
Lagen respektive förordningen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen förlängs.....	41
Rätt till statlig ersättning vid skada orsakad av vaccin mot covid-19	42
Fortsatt undantag från bedömningen mot normalt förekommande arbete i sjukpenningärenden vid uppskjuten vård eller rehabilitering.....	42
Utbildningsdepartementet	44
Kontakt.....	44
Bättre studiestöd högre upp i åldrarna	44
Möjligheterna att få statsbidrag för utbildning för lärare i yrkesämnen utökas	44
Mälardalens högskola blir Mälardalens universitet	45
Akademiker ska få lättare att ställa om till läraryrket.....	45
Ett bidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan införs	46
Lagar och förordningar med anledning av coronapandemin	46
Möjlighet till fler än ett högskoleprov under samma kalenderhalvår införs	46
Utrikesdepartementet.....	48
Kontakt.....	48
Sekretess införs för enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden hos den kommission som ska granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands	48

Inledning

Den här sammanställningen innehåller ett urval av de lagar och förordningar som träder i kraft under andra halvåret 2021 eller en tid därefter, både lagar och förordningar som är nya och ändringar i befintliga. Lagar och förordningar med anledning av spridningen av coronapandemin är i förekommande fall samlade under en egen rubrik under respektive departement.

Lagar och förordningar anger spelreglerna för vårt samhälle. En ny lag blir till genom att regeringen lämnar ett förslag, en proposition, till riksdagen. Efter att något av riksdagens utskott har bearbetat propositionen fattar riksdagen beslut om den nya lagen. Därefter utfärdar regeringen lagen, vilket innebär att den publiceras och blir känd. En ny förordning kan regeringen själv besluta om utan att lägga fram den för riksdagen.

Både lagar och förordningar publiceras i Svensk författningssamling (SFS). Från och med april 2018 publiceras SFS elektroniskt på webbplatsen www.svenskforfattningssamling.se. Varje lag och förordning har ett unikt nummer i SFS.

Om du vill veta mer om propositioner, lagar och förordningar hittar du information på www.lagrummet.se. Lagrummet är en gemensam webbplats för den offentliga förvaltningens rättsinformation och innehåller länkar till rättsinformation hos regering, riksdag, domstolar och statliga myndigheter.

Lagstiftningsprocessen finns beskriven under rubriken ”Så styrs Sverige” på www.regeringen.se.

Den här sammanställningen kan laddas ner på www.regeringen.se. Vid publicering har vissa lagar ännu inte hunnit få några SFS-nummer. Det gäller nummer som slutar på ”000” (till exempel 2021:000).

Information om svensk lagstiftning

Lagrummet: www.lagrummet.se

Regeringens och Regeringskansliets webbplats: www.regeringen.se

Regeringskansliets rättsdatabaser: <http://rkrattsbaser.gov.se>

Sveriges riksdags webbplats: www.riksdagen.se

Statsrådsberedningen

Statsrådsberedningen ansvarar för att leda och samordna arbetet i Regeringskansliet samt för att samordna den svenska EU-politiken.

Kontakt

Presskontakter hos statsminister Magdalena Andersson:

Pressekreterare Darina Agha

Tfn 073-592 85 48

Pressekreterare Johan Ekström:

Tfn 073-086 32 01

Presskontakt hos EU-minister Hans Dahlgren:

Tf. pressekreterare Samuel Guron

Tfn 073-232 46 74

Till årsskiftet 2021/2022 träder inga lagar i kraft inom Statsrådsberedningens ansvarsområden.

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementet ansvarar för frågor och ärenden som rör arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Departementet ansvarar också för arbetet för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män och mänskliga rättigheter på nationell nivå. Dessutom ansvarar departementet för arbetet för integration, mot segregation, rasism och diskriminering samt för att stärka hbtqi-personers (homosexuella, bisexuella, transpersoner, queer och intersexpersoner) och barns rättigheter.

Kontakt

Presskontakt hos arbetsmarknads- och jämställdhetsminister Eva Nordmark:
Pressekreterare Yasmin Hussein
Tfn 073-076 73 27

Presskontakt hos bostadsminister och biträdande arbetsmarknadsminister Johan Danielsson:
Pressekreterare Tobias Eke Vestergren
Tfn 073-042 21 84

Långsiktig styrning av länsstyrelsernas arbete mot mäns våld mot kvinnor

Ny förordning: Förordning om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor

SFS: 2021:995

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Enligt förordningen ska det vid varje länsstyrelse finnas en samordningsfunktion för frågor om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Till samordningsfunktionen hör ett antal uppgifter, bland annat att stödja och bidra till framtagandet och genomförandet av regionala sektorsövergripande strategier och handlingsplaner. Genom förordningen regleras länsstyrelsens pågående uppdrag mot mäns våld mot kvinnor långsiktigt.

Jämställdhetsmyndighetens uppdrag stärks

Ändring: Förordningen (2017:937) med instruktion för Jämställdhetsmyndigheten

SFS: 2021:966

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Jämställdhetsmyndighetens uppdrag att vara hbtqi-strategisk myndighet förs in i myndighetens instruktion. Myndigheten får även en ny uppgift att vartannat år redovisa en fördjupad uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Genomförande av visseblåsdirektivet ger skydd för personer som rapporterar om missförhållanden

Ny lag: Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden

Ny förordning: Förordning (2021:949) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden och förordning (2021:950) om statsbidrag för information och rådgivning om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden

Ändring: Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641)

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:193 Genomförande av visseblåsdirektivet

SFS: 2021:890, 2021:949–950, 2021:898, 2021:1068

Ikraftträdande: 17 december 2021, förutom 2 kap. i förordningen om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden som träder i kraft den 17 juli 2022.

Personer som rapporterar om missförhållanden ges skydd i form av ansvarsfrihet och skydd mot hindrande åtgärder och repressalier. Även vissa andra personer än de som rapporterar missförhållanden omfattas av visst skydd, såsom personer som bistår vid rapporteringen. Rapportering enligt lagen kan göras internt, externt eller genom offentliggörande.

Verksamhetsutövare av en viss storlek ska ha interna visseblåsarfunktioner dit personer som rapporterar om missförhållanden kan vända sig för att slå larm. Vissa behöriga myndigheter ska ha externa visseblåsarfunktioner för att ta emot och hantera rapporter om missförhållanden.

Uppgifter om rapporterande personers och andra enskildas identitet skyddas genom bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt. Uppgifter om företagshemligheter hos behöriga myndigheter skyddas genom en bestämmelse om sekretess. Statsbidrag kan lämnas till arbetsmarknadens parter och andra ideella organisationer för information och rådgivning om lagens skydd.

Stärkta förutsättningar för mötesplatser för hbtqi-personer

Ändring: Förordningen (2014:1542) om statsbidrag till kommuner och regioner för att öka kunskapen om homosexuella, bisexuella och transpersoners situation

SFS: 2021:934

Ikraftträdande: 1 januari 2022

En utvidgning sker när det gäller vilka typer av insatser som kommuner och regioner kan beviljas statsbidrag för enligt förordningen. I dagsläget kan statsbidrag beviljas för vissa utbildningsinsatser. Genom ändringarna kommer stöd att kunna ges även för insatser som syftar till att främja fysiska och digitala mötesplatser för hbtqi-personer. Insatser som riktar sig till unga respektive äldre personer ska särskilt prioriteras.

Målgruppen för arbetsmarknadsutbildning breddas

Ändring: Förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1284

Ikraftträdande: 1 februari 2022

Kravet på att endast personer som saknar erfarenhet av svenskt arbetsliv eller med begränsad sådan erfarenhet får anvisas en arbetsmarknadsutbildning i form av uppdragsutbildning på eftergymnasial nivå tas bort. Genom ändringen möjliggörs för Arbetsförmedlingen att hitta lämpliga kandidater i en större krets och att i samverkan med utbildningsaktörer utforma nya uppdragsutbildningar utifrån andra förkunskapskrav.

Stöd för nystartsjobb får lämnas för längre tid för de som har fyllt 55 år

Ändring: Förordningen (2018:43) om stöd för nystartsjobb

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1283

Ikraftträdande: 1 februari 2022

Stöd för nystartsjobb får lämnas för längre tid för personer som har fyllt 55 år och har varit frånvarande från arbetslivet eller deltagit i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Det har skett en relativ ökning av långtidsarbetslösheten bland äldre jämfört med dem under 55 år och ändringen syftar till att motverka långtidsarbetslöshet bland äldre på arbetsmarknaden. Ändringen innebär att stöd får lämnas under dubbelt så lång tid som den tid personen har varit frånvarande från arbetslivet eller

deltagit i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Även den längsta tiden med stöd förlängs till 48 månader från 24 månader.

Lagar och förordningar med anledning av coronapandemin

Karensdag och krav på läkarintyg vid sjukdom återinförs för deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

Ändring: Förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

SFS: 2021:927

Ikraftträdande: 1 december 2021

Avdrag för karensdag vid sjukdom och krav på läkarintyg efter den sjunde dagen återinförs för ersättningar i form av aktivitetsstöd, etableringsersättning och utvecklingsersättning. Under större delen av 2020 och 2021 har ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser betalats ut utan avdrag för karensdag eller krav på läkarintyg vid sjukdom.

Antalet karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen minskas tillfälligt

Ändring: Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1286 och 2021:1287

Ikraftträdande: 1 januari 2022, gäller till och med 1 januari 2023

Det ordinarie karensvillkoret i arbetslöshetsförsäkringen innebär att arbetslöshetsersättning inte lämnas under de sex inledande dagarna av arbetslösheten. Antalet karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen minskas nu tillfälligt från sex till två. Detta innebär att enskilda kan få arbetslöshetsersättning redan efter två arbetslösa dagar.

Tillfälliga lättnader för företagare i arbetslöshetsförsäkringen förlängs

Ändring: Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1285 och 2021:1288–1290

Ikraftträdande: Följer av ändringsförfattningarna, gäller till och med 1 januari 2023

Enligt ordinarie regler gäller att en företagare som återupptar sin näringsverksamhet efter att den har varit vilande inte kan få rätt till arbetslöshetsersättning förrän fem år har gått sedan verksamheten

återupptogs, den så kallade femårsregeln. Enligt tillfälliga bestämmelser har femårsregeln inte tillämpats för uppehåll i verksamheter som görs under 2020 och 2021. En förlängning av detta undantag görs, vilket innebär att femårsregeln inte heller ska tillämpas för uppehåll i näringsverksamhet som görs under 2022.

Företagare ges därför ytterligare möjlighet att få arbetslöshetsersättning när verksamheten tidigare har varit vilande. Även den tillfälliga möjligheten för företagare att med bibehållen arbetslöshetsersättning vidta marknadsföringsåtgärder som endast syftar till att senare kunna återuppta verksamheten förlängs.

Finansdepartementet

Finansdepartementet ansvarar för frågor som rör statens ekonomi. Det handlar om samordning av statens budget, prognoser och analyser, skattefrågor samt styrning och förvaltning av statens verksamhet. Dessutom ansvarar departementet för frågor som rör finansmarknad, kommuner och regioner, upphandling, bostäder och samhällsplanering samt konsumentlagstiftning.

Kontakt

Presskontakt hos finansminister Mikael Damberg:

Pressekreterare Mirjam Kontio

Tfn 073-074 05 57

Presskontakt hos finansmarknadsminister Max Elger:

Pressekreterare Simon Sätherberg

Tfn 073-086 23 07

Presskontakt hos civilminister Ida Karkiainen:

Pressekreterare Jonas Lannering

Tfn 073-057 23 36

Ny skattelättnad för cykelförmån införs

Ändring: Inkomstskattelagen (1999:1229)

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:34 Skattelättnad för cykelförmån och skattefri uthyrning av personliga tillgångar

SFS: 2021:1158

Ikraftträdande: 1 januari 2022

I syfte att öka cykelpendlingen införs en skattelättnad för förmån av att använda cykel som tillhandahålls av arbetsgivaren för privat bruk. Skattelättnaden innebär att en cykelförmån ska tas upp till beskattning bara till den del värdet av förmånen överstiger 3 000 kronor per beskattningsår.

Skattelättnaden gäller vanliga trampcyklar och elcyklar, förutsatt att förmåns-erbjudandet riktar sig till hela den stadigvarande personalen på arbetsplatsen, det vill säga alla tillsvidareanställda. Både cyklar som tillhandahålls under en längre sammanhängande period och cyklar som tillhandahålls mer sporadiskt, till exempel inom en cykelpool, omfattas av skattelättnaden.

Särskilda skatteregler för personaloptioner utvidgas och förenklas

Ändring: Inkomstskattelagen (1999:1229), skatteförfarandelagen (2011:1244)

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:25 Utvidgade regler om lättnad i beskattningen av personaloptioner i vissa fall

SFS: 2021:1161 och SFS 2021:1162

Ikraftträdande: 1 januari 2022

De förmånliga skattereglerna som gäller för personaloptioner i vissa fall utvidgas så att de kan användas av fler företag. Dels höjs gränsen för medelantalet anställda och delägare som arbetar i företaget från 50 till 150, dels höjs gränsen för nettoomsättning eller balansomslutning från 80 miljoner till 280 miljoner kronor. Syftet är att underlätta för framförallt unga tillväxtföretag att rekrytera och behålla personal.

En annan förändring är att även styrelseledamöter och styrelsesuppleanter omfattas av reglerna. För att förenkla administrationen av personaloptionsprogram införs det också en möjlighet att nyttja en personaloption för förvärv av en teckningsoption som ger rätt att förvärva en andel. En personaloption kommer även kunna ge rätt till ett framtida förvärv av en andel eller en teckningsoption i ett annat företag inom samma koncern.

Förslaget utgör ett statligt stöd vilket har godkänts av EU-kommissionen den 14 oktober 2021.

Krav på klimatdeklaration för nya byggnader införs

Ny lag: Lag (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader

Ny förordning: Förordning (2021:789) om klimatdeklaration för byggnader

Ändringar i lag: Lag (2021:788) om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:144 Klimatdeklaration för byggnader

SFS-nummer: 2021:787–789

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Krav på klimatdeklaration för byggnader införs. Det innebär att byggherren ansvarar för att upprätta och lämna in en klimatdeklaration till Boverket när en ny byggnad uppförs. Klimatdeklaration ska spegla den klimatpåverkan som uppstår vid uppförande av en ny byggnad.

Kommunens byggnadsnämnd får meddela slutbesked först när byggherren har visat att denne har lämnat in en klimatdeklaration eller gjort sannolikt att det inte finns någon skyldighet att lämna in en sådan deklaration. Boverket är tillsynsmyndighet och ska även föra ett register över inlämnade klimatdeklarationer.

Ett förenklat upphandlingsregelverk

Ändring: Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet och lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:5

SFS: 2021:1110–1113

Ikraftträdande: 1 februari 2022

Lagändringarna innebär ett förenklat och mer flexibelt regelverk för offentliga upphandlingar under EU:s tröskelvärden (ekonomiska gränsvärden). Det nya regelverket omfattar även sociala tjänster och andra särskilda tjänster, bland annat hälso- och sjukvård, socialtjänst och utbildning. För dessa höjs direktupphandlingsgränserna till tröskelvärdena. Upphandlande myndigheter och enheter ska inte heller behöva efterannonsera upphandlingar under vissa belopp.

Lagar och förordningar med anledning av coronapandemin

Reklamskatten avskaffas helt

Ändring: Lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam upphävs. Följdändringar görs i lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor, lagen (2000:46) om omräkningsförfarande vid beskattningen för företag som har sin redovisning i euro, m.m., skatteförfarandelagen (2011:1244) och tullagen (2016:253)

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:20

SFS: 2021:1166–1170

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Reklamskatten är en skatt som i dag betalas av många idrottsföreningar som upplåter annonsplatser på exempelvis matchställ, fysiska reklamblad och affischer. Reklamskatten har tidigare sänkts i olika steg. Nu tas det sista steget i reklamskattens avskaffande. Syftet är att motverka de ekonomiska

följdverkningarna av spridningen av covid-19 i synnerhet för idrottsföreningar.

Försvarsdepartementet

Försvarsdepartementet ansvarar för frågor om landets försvar, totalförsvaret, internationellt försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete, försvarsunderrättelseverksamhet, internationella insatser samt folkrätt vid väpnad konflikt.

Kontakt

Presskontakt hos försvarsminister Peter Hultqvist:

Pressekreterare Toni Eriksson

Tfn 073-072 83 16

Nya regementen inrättas

Ändring: Förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:30 Totalförsvaret 2021–2025

SFS: 2021:665

Ikraftträdande: 1 september 2021

Dalregementet (I 13) i Falun, Västernorrlands regemente (I 21) i Sollefteå, Norrlands dragonregemente (K 4) i Arvidsjaur, Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4) i Göteborg och Upplands flygflottilj (F 16) i Uppsala inrättas som nya organisationsenheter i Försvarsmakten. Vidare byter Artilleriregementet (A 9) namn till Bodens artilleriregemente (A 8), Trängregementet (TrängR) blir Göta trängregemente (T 2) och Amfibieregementet (Amf 1) blir Stockholms amfibieregemente (Amf 1).

Ny reglering om behandlingen av personuppgifter vid Försvarsmakten och Försvarets radioanstalt

Nya lagar: Lag (2021:1171) om behandling av personuppgifter vid Försvarsmakten och lag (2021:1172) om behandling av personuppgifter vid Försvarets radioanstalt

Nya förordningar: Förordning (2021:1207) om behandling av personuppgifter vid Försvarsmakten och förordning (2021:1208) om behandling av personuppgifter vid Försvarets radioanstalt

Ändringar: Lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, brottsdatalogen (2018:1177) och vissa förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:224 Behandling av personuppgifter vid Försvarsmakten och Försvarets radioanstalt

SFS: 2021:1171–1172, 2021:1174–1175 och 2021:1207–1211

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Den nya lagen för Försvarmakten omfattar myndighetens behandling av personuppgifter i verksamhet som rör Sveriges försvar och säkerhet samt internationellt försvars- och säkerhetssamarbete. Den nya lagen för Försvarets radioanstalt omfattar myndighetens behandling av personuppgifter inom myndighetens försvarsunderrättelseverksamhet, utvecklingsverksamhet och informationssäkerhetsverksamhet. För Försvarmaktens och Försvarets radioanstalts behandling av personuppgifter i övriga fall gäller EU:s dataskyddsförordning eller annan särskild personuppgiftsreglering.

Lagarna innehåller bestämmelser om skyddet för enskildas integritet vid behandling av personuppgifter, till exempel för vilka ändamål personuppgifter får behandlas och vilka övriga begränsningar som ska gälla för behandlingen. Lagarna syftar till att säkerställa att Försvarmakten och Försvarets radioanstalt kan behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt och att skydda fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter i samband med sådan behandling.

Försvarets radioanstalts internationella samarbete tydliggörs

Ändringar: Lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:224 Behandling av personuppgifter vid Försvarmakten och Försvarets radioanstalt

SFS: 2021:1173

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Försvarets radioanstalt får ett tydligt stöd att även bedriva signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet enligt de i lagen angivna ändamålen, om det är nödvändigt för att fullgöra ett internationellt samarbete på försvarsunderrättelseområdet. Försvarets radioanstalt ges också möjlighet att signalspana på kommunikation till eller från utländsk militär personal som befinner sig i Sverige. Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet står under Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamhetens kontroll och får endast ske efter regeringens inriktning och Försvarsunderrättelsedomstolens godkännande.

Dessutom tydliggörs att den förstöringsskyldighet som enligt lagen gäller för vissa uppgifter även ska gälla om Försvarets radioanstalt skulle ha fått sådana uppgifter från en utländsk samarbetspartner.

Infrastrukturdepartementet

Infrastrukturdepartementet ansvarar för frågor som rör transporter och infrastruktur, digitalisering och it, postfrågor samt energifrågor.

Kontakt

Presskontakt hos infrastrukturminister Tomas Eneroth:

Pressekreterare Jennie Zetterström

Tfn 073-053 92 70

Presskontakt hos energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbar:

Pressekreterare Amalia Pedersen

Tfn 073-043 78 85

Avgift för ansökan om virkesupplag tas bort

Ändring: Vägförordningen (2012:707)

Beslutsunderlag: Remittering av förslag om ändring av vägförordningen

SFS: 2021:1251

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Det införs ett undantag från den statliga väghållarens möjlighet att ta ut avgift för prövning av vissa ansökningar. Detta gäller ansökningar om tillstånd för upplag av virke eller skogsbränsle.

Tydligare regler för när inrikestransporter som utförs av utlandsetablerade åkerier är tillåtna

Ändring: Förordningen (1998:786) om internationella vägtransporter inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)

Beslutsunderlag: Promemorian Otillåten cabotagettransport och beställansvar

SFS: 2021:986

Ikraftträdande: 1 december 2021

Det införs preciserade regler för utländska åkerier som utför inrikes godstransporter i Sverige. Reglerna syftar till att säkerställa att transportererna är av tillfällig karaktär. Samtidigt höjs sanktionsavgiften till 60 000 kronor för den som överträder reglerna. Även ansvaret för den som beställer transportererna förtydligas.

Åtgärder för att åstadkomma säkrare vägar

Ändring: Vägsäkerhetslagen (2010:1362), lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar, vägsäkerhetsförordningen (2010:1367).

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:9 Ändringar i vägsäkerhetslagen

SFS: 2021:1093, 2021:1094 2021:1250

Ikraftträdande: 1 februari 2022

Ändringarna innebär i första hand att vägsäkerhetslagens (2010:1362) tillämpningsområde utvidgas från det transeuropeiska transportnätet (TEN-T-vägnätet) till att omfatta även det nationella stamvägnätet och motorvägar. Dessutom omfattas vissa andra vägar om de har färdigställts med unionsmedel.

Ändringarna innebär också att regleringen av kartläggning och bedömning av vägar i bruk, samt uppföljningen av resultatet, förändras i fråga om struktur och delvis i fråga om innehåll.

Författningsändringarna genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1936 av den 23 oktober 2019 om ändring av direktiv 2008/96/EG om förvaltning av vägars säkerhet.

Nytt statligt stöd införs för bättre mobil uppkoppling för resenärer i fjärrtågstrafik

Ny förordning: Förordning (2021:975) om statligt stöd för bättre mobil uppkoppling för resenärer i fjärrtågstrafik

Beslutsunderlag: Post- och telestyrelsens rapport Förbättrade möjligheter till god mobil uppkoppling på fjärrtåg (PTS-ER-2021:13)

SFS: 2021:975

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Statligt stöd får lämnas till företag så att de kan genomföra åtgärder i syfte att förbättra möjligheten till god mobil uppkoppling för resenärer i fjärrtågstrafik. Post- och telestyrelsen ska vara ansvarig myndighet för stödet. Myndigheten ska, utifrån behovet av förbättrad mobil uppkoppling, bestämma för vilka åtgärder och för vilka järnvägsstråk och tunnlar som det är möjligt att söka stöd.

Minskade anslutningskostnader för elproduktion till havs

Ändring: Förordning (2021:910) om ändring i förordningen (2007:1119) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät

Beslutsunderlag: Promemorian Minskade anslutningskostnader för elproduktion till havs

SFS-nummer: 2021:910

Ikraftträdandedatum: 1 januari 2022

Affärsverkets svenska kraftnäts (Svenska kraftnät) ges i uppgift att bygga ut transmissionsnätet till områden inom Sveriges sjöterritorium där det finns förutsättningar för att ansluta flera elproduktionsanläggningar och där en sådan utbyggnad främjar uppfyllelsen av Sveriges mål om förnybar elproduktion. Syftet med förslaget är att minska elproducenternas kostnader för att ansluta anläggningar för havsbaserad elproduktion till transmissionsnätet.

Förenklade regler för elledningar som används för delning av energi och laddinfrastruktur för fordon

Ändring: Förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857)

Beslutsunderlag: Moderna tillståndprocesser för elnät (SOU 2019:30)

SFS: 2021:976

Ikraftträdandedatum: 1 januari 2022.

Flera nya och utökade undantag införs från kravet på tillstånd enligt ellagen för att dra och använda vissa elledningar. Det införs en möjlighet att dra ledningar mellan till exempel en byggnad med solceller till en närliggande byggnad utan att det krävs tillstånd för ledningarna.

Det införs också en utökad möjlighet att bygga ut och driva laddningsanläggningar för fordon vid trafikleder utan att det krävs tillstånd för ledningarna. Det ger bland annat möjlighet att använda befintligt vägbelysningsnät för att bygga ut laddningsstationer och underlättar för satsningar på elvägar där fordon kan laddas medan de kör.

Justitiedepartementet

Justitiedepartementet ansvarar bland annat för rättsväsendet, migrations- och asylfrågor, krisberedskap, grundlagar och civilrätt.

Kontakt

Presskontakt hos justitie- och inrikesminister Morgan Johansson:
Pressekreterare och pressamordnare Sofie Rudh
Tfn 072-545 74 21

Presskontakt hos integrations- och migrationsminister Anders Ygeman:
Tf. pressekreterare Per Strängberg
Tfn 073-093 90 56

Ny befogenhet att göra husrannsakan för att söka efter vapen och andra farliga föremål

Ändring: Polislagen (1984:387)

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:216 Nya regler om husrannsakan för att söka efter vapen och andra farliga föremål

SFS: 2021:1013

Ikraftträdande: 1 december 2021

Lagändringen innebär att polisen får en ny befogenhet att i brottsförebyggande syfte göra husrannsakan för att söka efter vapen och andra farliga föremål (till exempel explosiva varor) i gemensamma utrymmen i eller i anslutning till flerbostadshus. Befogenheten får användas i situationer där risken framstår som stor att sådana föremål ska användas vid våldsbrott.

Kraven skärps på de som bedriver säkerhetskänslig verksamhet

Ny förordning: Säkerhetsskyddsförordning (2021:955)

Ändringar: Säkerhetsskyddslagen (2018:585) med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:194 Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet och Ds 2020:11 Säkerhetsskyddsreglering för Regeringskansliet, utlandsmyndigheterna och kommittéväsendet

SFS: 2021:952–965

Ikraftträdande: 1 december 2021

För att stärka skyddet för Sveriges säkerhet skärps kraven på de som bedriver säkerhetskänslig verksamhet. Bland annat införs krav som stärker

skyddet för säkerhetskänsliga verksamheter vid upphandlingar, avtal och andra samarbeten som innebär att en utomstående aktör får tillgång till särskilt känsliga delar av verksamheten. Dessutom utvecklas tillsynsstrukturen på området och tillsynsmyndigheterna får möjlighet att besluta vitesföreläggande och sanktionsavgift mot den som inte sköter sitt säkerhetsskydd.

Aggressionsbrott kriminaliseras

Ändringar: Brottsbalken och lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser med flera författningar

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:204 Aggressionsbrottet i svensk rätt och svensk straffrättslig domsrätt

SFS: 2021:1014–1044

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Lagändringarna innebär bland annat att aggressionsbrott kriminaliseras i svensk rätt. Den som kan utöva kontroll eller styra över en stats politiska eller militära handlande och som planerar, förbereder, inleder eller utför en aggressionshandling som till sin karaktär, svårhetsgrad och omfattning utgör en uppenbar överträdelse av FN-stadgan ska kunna dömas för aggressionsbrott. Straffet ska vara fängelse på viss tid, lägst fyra och högst arton år, eller på livstid.

Lagstiftningen om svensk straffrättslig domsrätt förtydligas, moderniseras och anpassas till folkrätten genom att det införs ett nytt 2 kap. i brottsbalken med rubriken Om svensk domstols behörighet. Lagändringarna innebär bland annat att svensk domstol ska kunna döma över brott som har begåtts utomlands mot svenska medborgare och företag.

Skärpta straff för våld och andra kränkningar i nära relationer

Ändringar: Brottsbalken och lagen (1988:688) om kontaktförbud

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:217 Skärpta straff för våld och andra kränkningar i nära relationer

SFS: 2021:1108–1109

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Våld och andra kränkningar i nära relationer är ett allvarligt samhällsproblem. För att bättre återspegla brottslighetens allvar införs lagändringar som innebär att minimistraftet för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning höjs från fängelse i nio månader till fängelse i ett år, att

straffet för överträdelse av kontaktförbud skärps och att mindre allvarliga överträdelser av kontaktförbud inte längre ska vara fria från straff.

Ändringarna innebär också att förtal och grovt förtal kan ingå i grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning och olaga förföljelse, att utvidgat kontaktförbud kan förenas med villkor om elektronisk övervakning som förstahandsåtgärd samt att det så kallade väsentlighetskravet för kontaktförbud avseende en gemensam bostad och för särskilt utvidgat kontaktförbud tas bort.

Möjligheterna att använda tidiga förhör utökas

Ändringar: Rättegångsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:209 Utökade möjligheter att använda tidiga förhör

SFS: 2021:1107

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Ändringarna innebär att möjligheterna att använda berättelser som lämnats vid tidiga förhör utökas. Det handlar bland annat om utökade möjligheter att tillåta berättelser från förhör inför en brottsbekämpande myndighet som bevis, att ta upp bevis i domstol före huvudförhandling och att använda vittnesattester som bevis.

Utökade möjligheter att avgöra mål utan huvudförhandling

Ändringar: Rättegångsbalken, lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:214 Utökade möjligheter att avgöra mål på handlingarna i allmän domstol

SFS: 2021:1095–1096

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Ändringarna innebär att fler brottmål i tingsrätt och tvistemål i hovrätt ska kunna avgöras utan huvudförhandling. Ändringarna ger domstolarna bättre förutsättningar för att anpassa handläggningen av mål till vad som är lämpligast i varje enskilt fall. Syftet är att målen ska kunna handläggas på ett så ändamålsenligt och effektivt sätt som möjligt.

En myndighet för psykologiskt försvar inrättas

Ny förordning: Förordning (2021:936) med instruktion för Myndigheten för psykologiskt försvar

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:30 Totalförsvaret 2021–2025 och SOU 2020:29 En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret
SFS: 2021:936

Ikraftträdande: 1 januari 2022

En ny myndighet som ska stärka det psykologiska försvaret inrättas den 1 januari 2022. Förordning med instruktion för Myndigheten för psykologiskt försvar anger myndighetens ansvarsområden och uppgifter.

Myndigheten kommer att leda arbetet med att samordna och utveckla myndigheters och andra aktörers verksamhet inom Sveriges psykologiska försvar, lämna stöd till sådan verksamhet och bidra till att stärka befolkningens motståndskraft. Myndigheten kommer att ha dessa uppgifter både i fredstid och i höjd beredskap.

En viktig del i arbetet är att stärka den samlade förmågan att identifiera och möta otillbörlig informationspåverkan och annan spridning av vilseledande information riktad mot Sverige.

Stärkt skydd för hyresgäster i utsatta situationer

Ändringar: Jordabalken och bostadsförvaltningslagen (1977:792) med flera lagar.

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:201 Stärkt skydd för hyresgäster

SFS: 2021:1097 och 2021:1099

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Ändringarna innebär bland annat att det införs en möjlighet i bostadsförvaltningslagen för hyresnämnden att förelägga fastighetsägaren att åtgärda brister i förvaltningen.

Dessutom ska en hyresgäst vars hyreslägenhet förstörs genom till exempel brand erbjudas ett nytt hyresavtal av hyresvärden, förutsatt att det är skäligt. Erbjudandet ska gälla den förstörda lägenheten i återställt skick eller en annan likvärdig lägenhet som är tillgänglig för upplåtelse. Hyresnämnden ska kunna förelägga hyresvärden att erbjuda hyresgästen ett hyresavtal.

En mer modern, jämlik och ändamålsenlig föräldraskapsrättslig reglering

Ändringar: Föräldrabalken, lagen (1958:642) om blodundersökning m.m. vid utredning av faderskap och flera förordningar

Ny förordning: Förordning om digital bekräftelse av föräldraskap

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:176 Modernare regler för bekräftelse av

föräldraskap, faderskapsundersökningar och för att åstadkomma könsneutral föräldraskapspresumtion

SFS: 2021:783–784 och 2021:1046–1051

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Ändringarna innebär att föräldraskap i fler fall kommer att presumeras, det vill säga gälla utan att behöva fastställas genom bekräftelse eller dom. Om modern vid barnets födelse är gift eller registrerad partner med en kvinna, ska kvinnan automatiskt anses som barnets förälder. Motsvarande ska gälla för faderskap eller moderskap där en av makarna eller båda har ändrat könstillhörighet.

För ogifta föräldrar, som är myndiga och folkbokförda i Sverige, införs en möjlighet att digitalt bekräfta ett föräldraskap utan socialnämndens medverkan. Bekräftelsen ska göras senast 14 dagar efter barnets födelse i ett system som Skatteverket tillhandahåller.

Regleringen om faderskapsundersökningar görs teknikneutral och det regleras särskilt under vilka förutsättningar domstol får besluta om rättsgenetisk undersökning med hjälp av vävnad från en avliden man.

Bättre förutsättningar för föräldrar att nå samförståndslösningar

Ny lag: Lag om informationssamtal

Ny förordning: Förordning om informationssamtal

Ändringar: Föräldrabalken, med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:150 Ett stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvister

SFS: 2021:528–531 och 2021:534

Ikraftträdande: 1 januari och 1 mars 2022

De nya reglerna innebär att föräldrar som överväger att inleda en tvist om vårdnad, boende eller umgänge som huvudregel ska ha deltagit i ett informationssamtal hos socialnämnden innan de kan vända sig till domstol. Reglerna syftar till att skapa bättre förutsättningar för föräldrar att komma överens i frågor som rör deras barn. Genom informationssamtalen kan föräldrar i ett tidigt skede få information om bland annat den hjälp och det stöd som finns att få för att kunna hitta den lösning som är bäst för deras barn.

Kommunernas skyldighet att hålla informationssamtal börjar gälla något innan det att deltagande i ett sådant samtal blir en förutsättning för att en domstol ska få ta upp en tvist om vårdnad, boende och umgänge.

Straffrabatten slopas för unga myndiga vid allvarlig brottslighet

Ändringar: Brottsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:17 Slopad straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet

SFS: 2021:1103–1104

Ikraftträdande: 2 januari 2022

I dag utgör den unges ålder en förmildrande omständighet när domstolen ska bestämma hur långt straffet ska vara. Lagändringarna innebär att straffreduktionen för personer i åldern 18–20 år slopas om brottet har ett minimistraff på fängelse i ett år eller mer. Det handlar exempelvis om rån, grov misshandel och våldtäkt. Detsamma ska gälla för brott som i det enskilda fallet bör straffas med fängelse i minst ett år även om minimistraffet är lägre.

Det ska inte heller krävas starkare skäl än normalt för att döma en ung myndig person till fängelse. Samma straff som för andra myndiga personer ska också kunna dömas ut, till exempel fängelse på livstid. Dessutom ska vissa allvarliga brott, till exempel mord eller våldtäkt mot barn, inte kunna preskriberas om brottet begåtts av någon som fyllt 18 år.

Ett starkare skydd för väljare vid röstmottagning

Ändringar: Vallagen (2005:837)

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:52 Förstärkt skydd för väljare vid röstmottagning

SFS: 2021: 1328

Ikraftträdande: 1 februari 2022

Ändringarna innebär bland annat att Valmyndigheten ges uttryckligt ansvar för att inför varje val ta fram utbildningsmaterial om valet till länsstyrelserna och valnämnderna. Ändringarna innebär också att en person som inte följer röstmottagarnas anvisningar ska få uppmanas att tillfälligt lämna val- eller röstningslokalen.

Det blir också tydligare för de som ska rösta att valsedlarna ska väljas ut och göras i ordning i enskildhet. Väljare med funktionsnedsättning eller liknande ska dock på begäran få hjälp med detta. Ändringarna innebär även att

valnämnderna och utlandsmyndigheterna ska ta över ansvaret för att lägga ut samtliga valsedlar i val- och röstningslokalerna. Detta motverkar sabotage och ger valadministrationen bättre förutsättningar att hålla ordning bland valsedlarna.

Kulturdepartementet

Kulturdepartementet ansvarar bland annat för frågor om kultur, medier, demokrati, urfolket samerna och de nationella minoriteterna, det civila samhället, idrott, trossamfund och ungdomspolitik.

Kontakt

Presskontakt hos kulturminister Jeanette Gustafsdotter:
Pressekreterare Tora Heckscher
Tfn 073-093 50 83

Public Service-avgiften sänks

Ändringar: Lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022, utgiftsområde 17

SFS: 2021:1203

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Alla som har fyllt 18 år och har en beskattningsbar förvärvsinkomst betalar public service-avgift. Avgiften används för att finansiera verksamheten vid Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion. Avgiftens storlek avgörs av den beskattningsbara förvärvsinkomsten och har ett tak.

Eftersom avgiftsintäkterna de senaste två åren varit högre än beräknat sänks avgiften 2022 och blir som högst 1 328 kr per person och år.

Ett läsråd inrättas vid Statens kulturråd

Ändringar: Förordningen (2012:515) med instruktion för Statens kulturråd

SFS: 2021:872

Ikraftträdande: 26 oktober 2021

Ett läsråd med uppdrag att samla och samordna aktörer och insatser kring barns och ungas läsning inrättas som ett särskilt organ inom Statens kulturråd. Läsrådet ska vara en drivande och samordnande aktör inom det läsfrämjande arbetet och ska bland annat lämna förslag på olika läsfrämjande insatser samt bidra till Kulturrådets läsfrämjande arbete.

Läsrådet ska också bidra till samverkan mellan aktörer inom kultur, skola, civilsamhälle, folkbildning, bokhandel, förlag och andra delar av näringslivet.

En annan viktig uppgift är att ansvara för kunskapsinsamling, följa relevant forskning och identifiera utvecklingsbehov inom det läsfrämjande arbetet.

Miljödepartementet

Miljödepartementet ansvarar för frågor som rör minskade klimatutsläpp, en giffri vardag och att stärka den biologiska mångfalden på land och i vatten. Departementet ansvarar också för frågor som rör kretslopp och avfall, strålsäkerhet, skydd och skötsel av värdefull natur, friluftsliv samt internationellt miljösamarbete.

Kontakt

Presskontakt hos klimat- och miljöminister Annika Strandhäll:
Pressekreterare Tove Kullenberg
Tfn 073-842 50 59

Regeringsprövning av kalkstenstäkter

Ändringar: Lag om ändring i miljöbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:15 Regeringsprövning av kalkstenstäkter i undantagsfall

SFS: 2021:875–876

Ikraftträdande: Den 15 oktober 2021 och upphör att gälla vid utgången av 2021

Lagändringarna möjliggör en regeringsprövning enligt miljöbalken av en ansökan om tidsbegränsat tillstånd att bedriva en verksamhet som avser täkt av kalksten och drift av därmed sammanhängande anläggningar och anordningar.

En förutsättning är att verksamheten behövs för att tillgodose väsentliga allmänna intressen och att behovet av kalksten inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt annat tillfredsställande sätt. En annan förutsättning är att det gäller brytning av den kalksten som vid tidpunkten för ansökan omfattas av ett gällande tillstånd, men vars brytning inte kan slutföras på grund av en tidsbegränsning i det tillståndet.

Regeringen kan även under vissa förutsättningar göra undantag från kraven på miljöbedömning, vilket är ett genomförande av artikel 2.4 i det s.k. MKB-direktivet (2011/92/EU). Regeringen får vid prövningen besluta om särskilda villkor för att tillgodose allmänna intressen.

Straffansvar införs för ringa nedskräpningsförseelse m.m.

Ändring: Lag om ändring i miljöbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:198 Producentansvar och straffansvar för nedskräpning

SFS: 2021:881

Ikraftträdande: 1 november 2021 respektive 1 januari 2022

Ändringarna innebär att undantaget för ringa nedskräpningsförseelse tas bort från den 1 januari 2022. Det blir straffbart med böter på 800 kronor att kasta bort en cigarettfimp, ett kolapapper, ett tuggummi eller liknande.

Det införs dessutom bland annat ett bemyndigande som gör det möjligt att avgiftsbelägga producenter för att täcka det allmännas kostnader för hantering av nedskräpat avfall. Även ett bemyndigande för att tydliggöra att föreskrifter får meddelas om hantering av bränslen införs.

Åtgärder för en hållbar användning av engångsplast

Nya förordningar: Förordning om engångsprodukter, förordning om producentansvar för vissa tobaksvaror och filter, förordning om producentansvar för ballonger, förordning om producentansvar för våtservetter, förordning om producentansvar för fiskeredskap och förordning om nedskräpningsavgifter

Ändringar: Förordningen om producentansvar för förpackningar med flera förordningar

Beslutsunderlag: Promemorian Genomförande av EU:s engångsplast-direktiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning (M2020/02035)

SFS: 2021:996–1012

Ikraftträdande: Vid olika tillfällen med början den 1 januari 2022

Ett förbud införs för bestick, sugrör, ballongpinnar, tops, omrörare för drycker, muggar som består av mer än 15 procent plast, tallrikar samt muggar och matlådor av expanderad polystyren. Förordningarna förbjuder också användning av konfetti utomhus och innebär att den som serverar mat eller dryck i en engångsmugg eller matlåda ska erbjuda en möjlighet att få maten eller drycken serverad i ett flergångsalternativ.

Utöver det ska producenter betala nedskräpningsavgifter, vissa engångsplastprodukter ska vara märkta, plastflaskor för dryck ska innehålla återvunnen plast och dryckesbehållare ska utformas så att korken är fäst vid behållaren. Dessutom införs producentansvar för fiskeredskap och cigaretter och retursystemet för plastflaskor och metallburkar utökas.

Näringsdepartementet

Näringsdepartementet ansvarar för frågor som rör företag med statligt ägande, näringsliv, landsbygd och areella näringar, djur och livsmedel samt regional utveckling.

Kontakt

Presskontakt hos näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson:
Pressekreterare Kajsa Loord
Tfn 073-075 97 31

Presskontakt hos landsbygdsminister Anna-Caren Säterberg:
Pressekreterare Max Ney
Tfn 073-094 25 40

Otillbörliga handelsmetoder förbjuds mellan företag inom jordbruks- och livsmedelskedjan

Ny lag: Lag (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:134 Förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter
SFS: 2021:579

Ikraftträdande: 1 november 2021

I lagen förbjuds köpare av jordbruks- och livsmedelsprodukter att använda vissa handelsmetoder mot leverantörerna. Det gäller till exempel senare betalningar än 30 dagar och ensidiga villkorsändringar. Konkurrensverket ser till att lagen följs och kan besluta om förelägganden och sanktionsavgifter. Avgiften uppgår till en procent av omsättningen för det företag som tillämpat en otillbörlig handelsmetod. Den nya lagen genomför ett EU-direktiv.

Större möjlighet att delegera uppgifter till kontrollorgan inom ekologisk produktion

Ändring: Lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:187 Ändrade regler för kontroll av ekologisk produktion
SFS: 2021:174

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Ändringarna innebär bland annat att Livsmedelsverkets och Jordbruksverkets möjligheter att delegera uppgifter till kontrollorgan utvidgas. Den allmänna bestämmelsen i förvaltningslagen om när ett beslut får verkställas ska gälla såväl när kontrollorgan som kontrollmyndigheterna fattar beslut. Ändringarna syftar till att göra det svenska kontrollsystemet mer ändamålsenligt och att anpassa nationella bestämmelser till EU:s nya förordning om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter.

Socialdepartementet

Socialdepartementet ansvarar för frågor om social omsorg, hälso- och sjukvård, funktionshinder, folkhälsa och socialförsäkringar.

Kontakt

Presskontakt hos socialminister Lena Hallengren:

Pressekreterare Sofia Brändström

Tfn 073-065 16 12

Presskontakt hos socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi:

Pressekreterare Hanna Kretz

Tfn 073-064 96 04

Tillståndskravet för personlig assistans kan inte längre kringgås

Ändringar: Socialförsäkringsbalken och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Beslutsunderlag: Proposition 2020/21:205 Utbetalning av ersättning för personlig assistans endast vid tillstånd

SFS: 2021:877–878

Ikraftträdande: 1 november 2021

Ändringarna ger Försäkringskassan och kommunerna lagstöd för att neka en assistansberättigad utbetalning av ersättning för personlig assistans som utförts inom en yrkesmässig verksamhet utan tillstånd enligt 23 § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Försäkringskassan och kommunerna ska även informera Inspektionen för vård och omsorg när en enskild kan antas bedriva verksamhet för personlig assistans utan sådant tillstånd. Därutöver förtydligas möjligheterna för Inspektionen för vård och omsorg att begära in information i tillsynsärenden.

Bestämmelsen om indragning av underhållsstöd ändras

Ändring: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:203 Justerad indragningsbestämmelse inom underhållsstödet

SFS: 2021:991

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Om ett barns föräldrar inte bor tillsammans och barnet inte får underhållsbidrag av föräldern som inte bor med barnet, kan istället Försäkringskassan i

vissa fall lämna underhållsstöd till barnet. Den förälder som inte bor med barnet ska då betala tillbaka underhållsstödet till Försäkringskassan och benämns den bidragsskyldiga föräldern.

Lagändringen innebär att underhållsstödet ska dras in om den bidragsskyldiga föräldern har fullgjort sin betalningsskyldighet gentemot Försäkringskassan under minst tolv månader i följd. Ändringen innebär att den tid som den bidragsskyldiga föräldern ska fullgöra sin betalningsskyldighet gentemot Försäkringskassan innan indragning kan ske förlängs med sex månader. Om det finns särskilda skäl, ska underhållsstöd ändå lämnas. Ett beslut om underhållsstöd på grund av särskilda skäl ska gälla under en tidsperiod om minst sex månader och högst fyra år.

Bättre uppföljning av läkemedel för djur

Ny förordning: Förordningen (2021:1129) om register över förordnade läkemedel för behandling av djur

Ändringar: Lagen (2009:366) om handel med läkemedel med flera lagar och förordningen (2009:659) om handel med läkemedel med flera förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:220 Bättre uppföljning av läkemedel för djur

SFS: 2021: 1126 – 1132

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Öppenvårdsapoteken ska lämna uppgifter till E-hälsomyndigheten vid expedieringar av recept som avser läkemedel för djur. Flera myndigheter, däribland Statens Jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt och Läkemedelsverket, får därmed bättre tillgång till uppgifter i uppföljnings- och tillsynssyfte. Även veterinären och djurägaren/djurhållaren får bättre tillgång. Apotekspersonal ska omfattas av tystnadsplikt även när de expedierar läkemedel för djur.

Höjt inkomsttak i sjukförsäkringen

Ändringar: Socialförsäkringsbalken och lagen (1991:1047) om sjuklön

Beslutsunderlag: Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1240 och 1242

Ikraftträdande: 1 januari 2022.

Försäkringsskyddet stärks på så sätt att inkomsttaket för sjukpenninggrundade inkomst höjs från åtta till tio gånger prisbasbeloppet. De förmåner som berörs är förutom sjukpenning även rehabiliteringspenning, närståendepenning, smittbärräddning samt

ersättning från Försäkringskassan vid tvist om sjuklön. Därutöver påverkas ytterligare förmåner som regleras i andra författningar och som baseras på bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst i socialförsäkringsbalken.

Garantinivån i sjukersättning och aktivitetsersättning höjs

Ändringar: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1240

Ikraftträdande: 1 januari 2022.

Försäkringsskyddet stärks på så sätt att garantinivåerna för hel sjukersättning och hel aktivitetsersättning höjs med 0,25 prisbasbelopp. Garantinivån kommer motsvara 2,78 gånger prisbasbeloppet för hel sjukersättning från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år.

För hel sjukersättning för den som inte har fyllt 30 år samt för aktivitetsersättning varierar garantinivån beroende på den försäkrades ålder, men samtliga dessa nivåer höjs med 0,25 prisbasbelopp. Höjningen påverkar även den som har en fjärdedels, halv eller tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Bostadstillägget till pensionärer höjs

Ändringar: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1244

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Ändringen innebär att bostadskostnadstaket i bostadstillägget höjs till 7 500 kronor per månad för den som är ogift och till 3 750 kronor för den som är gift. Dessutom höjs konsumtionsstödet med 200 kronor för den som är ogift och med 100 kronor för den som är gift.

Vidare höjs beloppstaken för skälig bostadskostnad och för skälig levnadsnivå i övrigt vid beräkning av särskilt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

Höjt bostadstillägg till personer med sjuk- eller aktivitetsersättning

Ändringar: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1244

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Ändringen innebär att bostadskostnadstaket i bostadstillägget höjs till 7 500 kronor per månad för den som är ogift och till 3 750 kronor för den som är gift.

Möjligheten att få garantipension utbetald till EES och Schweiz samt till Förenade kungariket förlängs ytterligare

Ändringar: Lagen (2019:646) om ändring i socialförsäkringsbalken och lagen (2019:168) om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1245–1248

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Garantipension och garantipension till omställningspension kan fortsätta att betalas ut till personer bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz till utgången av september 2022 (se även prop. 2017/18:275 och 2018/19:131). Sådana förmåner kan även fortsatt betalas ut till personer i Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland till utgången av september 2022 (se även prop. 2018/19:53 och 2018/19:131). Detta innebär att de tillfälliga regleringar som gäller sedan tidigare förlängs med ytterligare nio månader.

Justerad beräkning av avgifter enligt socialtjänstlagen

Ändringar: Socialtjänstlagen (2001:453)

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1314

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Konsumtionsstödet i bostadstillägget ska höjas genom ändringar i socialförsäkringsbalken. Detta för att stärka den ekonomiska situationen för den grupp pensionärer som med hänsyn till inkomster och bostadskostnader har små ekonomiska marginaler.

Höjningen innebär att kommunen i vissa fall skulle kunna ta ut en motsvarande högre avgift av den enskilde för avgiftsbelagda insatser enligt socialtjänstlagen. För att motverka en sådan negativ konsekvens ska det minimibelopp som används för att fastställa avgifter för insatser enligt socialtjänstlagen höjas med motsvarande 200 kronor per månad för

ensamstående och med motsvarande 100 kronor per månad för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Kliniska prövningar av humanläkemedel

Ny förordning: Förordningen (2021:914) om ikraftträdande av lagen (2018:1272) om ändring i läkemedelslagen (2015:315), förordningen (2021:919) om ikraftträdande av lagen (2021:607) om ändring i lagen (2002:297) om biobanker i hälso- och sjukvården m.m., förordningen (2021:923) om ändring i läkemedelsförordningen (2015:458) med flera förordningar

Ändringar: Läkemedelslagen (2015:315) och lagen (2002:297) om biobanker i hälso- och sjukvården m.m. med flera lagar samt ändring i läkemedelsförordningen (2015:458)

Beslutsunderlag: Prop. 2017/18:196 och 2020/21:172

SFS: 2021:914–917, 2021:919 och 2021:923

Ikraftträdande: 31 januari 2022

Den 31 januari 2022 börjar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 536/2014 av den 16 april 2014 om kliniska prövningar av humanläkemedel och om upphävande av direktiv 2001/20/EG att tillämpas. De svenska lagar som behövs för att anpassningar svensk rätt till den EU-förordningen träder i kraft den 31 januari 2022.

Med EU-förordningen kommer bland annat tillståndsförfarandet att förenklas. Ansökningar om tillstånd till kliniska prövningar ska ske via en enda kontaktpunkt och bedömningen av ansökningarna kommer att vara harmoniserat mellan medlemsstaterna. Även den etiska granskningen av en ansökan ska göras inom de tidsramar som fastställs i förordningen. Genom det nya förfarandet kommer det att bli lättare att genomföra multinationella kliniska prövningar.

Undantag i sjukförsäkringen vid inställd vård eller rehabilitering

Ändringar: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1240

Ikraftträdande: 1 februari 2022

Det införs två ytterligare undantag från huvudregeln att den försäkrades arbetsförmåga i sjukpenningärenden efter 180 dagar i sjukperioden ska bedömas mot sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden.

Någon sådan bedömning ska inte göras om det finns särskilda skäl som grundas på att den försäkrade kan förväntas återgå i arbete hos arbetsgivaren före den tidpunkt då han eller hon haft nedsatt arbetsförmåga i 550 dagar.

Bedömning mot normalt förekommande arbeten ska inte heller göras för försäkrade som har ett förvärvsarbete och som har uppnått den ålder då inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas (för närvarande 62 år).

Ökad trygghet för den som kallas in att arbeta vid behov

Ändringar: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1240

Ikraftträdande: 1 februari 2022

Bestämmelserna innebär att en behovsanställd försäkrad (till exempel i en s.k. SMS-anställning) ska få sin arbetsförmåga bedömd mot behovsanställningen i sjukpenningärenden. Detta om det kan antas att den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat om han eller hon inte hade blivit sjuk.

Från och med den tidpunkt då den behovsanställda haft nedsatt arbetsförmåga under 90 dagar ska hans eller hennes arbetsförmåga dessutom bedömas mot normalt förekommande arbeten.

Den som får arbetsförmågan bedömd mot sin behovsanställning ska inte få sjukpenningen begränsad till det högsta belopp som kan betalas ut till den som är arbetslös. Om den behovsanställda har avtalat om att utföra arbete under en särskilt angiven tid ska hans eller hennes arbetsförmåga bedömas enligt samma bestämmelser som andra anställda.

Tydligare regler vid deltidssjukskrivning

Ändringar: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1240

Ikraftträdande: 1 februari 2022

Det införs en bestämmelse som klargör vad som gäller för arbetstidens förläggning när rätten till sjukpenning ska bedömas vid deltidssjukskrivning. Enligt bestämmelsen gäller att arbetstiden varje dag ska minska i motsvarande grad eller, om arbetstiden förläggs på ett annat sätt, att arbetstidens förläggning inte får försämra möjligheterna till återgång i arbete.

Underhållsstödet höjs för barn som är sju till och med tio år

Ändring: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022

SFS: 2021:1268

Ikraftträdande: 1 juli 2022

Underhållsstöd lämnas av Försäkringskassan med olika belopp beroende på barnets ålder. Underhållsstödet till barn som är sju till och med tio år höjs för tid från och med augusti 2022 med 150 kronor till 1 823 kronor per månad. Det är samma belopp som lämnas i underhållsstöd till barn som är elva till och med 14 år.

Lagar och förordningar med anledning av coronapandemin

Lagen respektive förordningen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen förlängs

Ändringar: Lag (2021:860) om dels fortsatt giltighet av lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, dels ändring i samma lag, förordning (2021:865) om fortsatt giltighet av förordningen (2020:527) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:219 Fortsatt giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, Remisspromemoria Fortsatt giltighet av begränsningsförordningen och förordningen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, S2021/06085

SFS: 2021:860 och 2021:865

Ikraftträdande: 1 oktober 2021

För att även fortsättningsvis ha en god beredskap för att kunna sätta in träffsäkra åtgärder för att bekämpa coronapandemin förlängs lagen respektive förordningen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen till utgången av januari 2022 och en följdändring görs i en övergångsbestämmelse till lagen. Genom förlängningen möjliggörs att smittskyddsåtgärder på serveringsställen till exempel i form av begränsningar av storleken på sällskap och avstånd mellan sällskapen kan beslutas.

Covid-19-lagen och begränsningsförordningen förlängs

Ändringar: Lag (2021:861) om fortsatt giltighet av lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, förordning (2021:864) om fortsatt giltighet av förordningen (2021:8) om

särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19
Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:219 Fortsatt giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, Remisspromemoria Fortsatt giltighet av begränsningsförordningen och förordningen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, S2021/06085

SFS: 2021:861 och 2021:864

Ikraftträdande: 1 oktober 2021

För att även fortsättningsvis ha en god beredskap för att kunna sätta in träffsäkra åtgärder för att bekämpa coronapandemin förlängs lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (covid-19-lagen) och förordningen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen) till utgången av januari 2022. Genom förlängningen möjliggörs att smittskyddsåtgärder kan beslutas om på till exempel allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, fritids- och kulturverksamheter, handelsplatser och platser för privata sammankomster.

Lagen respektive förordningen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen förlängs

Ändringar: Lag (2021:860) om dels fortsatt giltighet av lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, dels ändring i samma lag, förordning (2021:865) om fortsatt giltighet av förordningen (2020:527) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:219 Fortsatt giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, Remisspromemoria Fortsatt giltighet av begränsningsförordningen och förordningen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, S2021/06085

SFS: 2021:860 och 2021:865

Ikraftträdande: 1 oktober 2021

För att även fortsättningsvis ha en god beredskap för att kunna sätta in träffsäkra åtgärder för att bekämpa coronapandemin förlängs lagen respektive förordningen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen till utgången av januari 2022 och en följdändring görs i en övergångsbestämmelse till lagen.

Rätt till statlig ersättning vid skada orsakad av vaccin mot covid-19

Lag: Lag (2021:1070 om statlig ersättning för personskada orsakad av vaccin mot sjukdomen covid-19

Ändring: Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:221 Statlig ersättning för personskada orsakad av vaccin mot sjukdomen covid-19

SFS: 2021:1070

Ikraftträdande: 1 december 2021

Staten ska betala ersättning för personskada som med övervägande sannolikhet har orsakats av godkänt vaccin mot covid-19 som har tillhandahållit i Sverige. Ersättning ska betalas endast i den mån Läkemedelsförsäkringen inte betalar försäkringsersättning för skadan.

Syftet med lagen är att tillförsäkra den som drabbas av skada en ersättning som är likvärdig med annan ersättning för godkända skador som orsakas av läkemedel. Ärendena ska anmälas till Läkemedelsförsäkringen men handläggas av Kammarkollegiet. Lagen ska tillämpas även på skador som har inträffat före ikraftträdandet.

Ändringen i offentlighets- och sekretesslagen innebär att känsliga uppgifter om enskilda personliga förhållanden som hanteras i ärenden enligt lagen kan skyddas av sekretess.

Fortsatt undantag från bedömningen mot normalt förekommande arbete i sjukpenningärenden vid uppskjuten vård eller rehabilitering

Ändring: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022, Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

SFS: 2021:000

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Lagändringen innebär att den försäkrades arbetsförmåga efter 180 dagar i sjukperioden inte ska bedömas mot normalt förekommande arbeten. Detta om den försäkrades vård eller rehabilitering har försenats på grund av effekter av sjukdomen covid-19 och övervägande skäl talar för att han eller hon kan förväntas återgå i sitt vanliga arbete i samma omfattning som före sjukfallet när vården eller rehabiliteringen har slutförts.

Regleringen, som tidigare har funnits i förordning, upphör att gälla vid utgången av 2022.

Utbildningsdepartementet

Utbildningsdepartementet ansvarar bland annat för regeringens utbildnings-, forsknings- och folkbildningspolitik.

Kontakt

Presskontakt hos utbildningsminister Anna Ekström:
Pressekreterare Anja Lindberg Sundberg
Tfn 076-116 77 45

Presskontakt hos skolminister Lina Axelsson Kihlblom:
Pressekreterare Vidar Jakobínuson Lindgren
Tfn 073-840 33 12

Bättre studiestöd högre upp i åldrarna

Ändringar: Studiestödslagen (1999:1395), lagen (2017:527) om studiestartsstöd, studiestödsförordningen (2000:655) och förordningen (2017:532) om studiestartsstöd.

Beslutsunderlag: Prop. Bättre studiestöd högre upp i åldrarna (prop. 2020/21:122)

SFS: 2021:475–478

Ikraftträdande: 1 oktober 2021 och 1 januari 2022

Ändringarna ger möjlighet att vidareutbilda sig eller omskola sig högre upp i åldrarna. Den övre åldersgränsen för rätt till studiemedel höjs från 56 till 60 år. Nedtrappningen i rätten att låna inom studiemedelssystemet, den så kallade lånetrappan, flyttas fram och ska börja vid 51 år och sluta vid 60 år. Rätten att låna minskas då med 20 veckor per år från och med 51 års ålder.

Även den övre åldersgränsen för rätt till studiestartsstöd höjs från 56 till 60 år. Stödet består av bidrag utan inslag av lån och utgör ett komplement till studiemedelssystemet. Ändringarna innebär också att vissa åldersgränser som rör återbetalning och avskrivning av studielån höjs på motsvarande sätt, det vill säga med fyra år.

Möjligheterna att få statsbidrag för utbildning för lärare i yrkesämnen utökas

Ändring: Förordningen (2013:60) om statsbidrag för behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen

SFS: 2021:978

Ikraftträdande: 1 december 2021

Ändringen innebär att huvudmän inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och den kommunala vuxenutbildningen kan få statsbidrag enligt förordningen om statsbidrag för behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen även för kostnader för studier som påbörjas efter den 1 oktober 2021. Syftet med statsbidraget är att ge lärare i yrkesämnen i skolformerna möjlighet att avlägga yrkeslärarexamen.

Mälardalens högskola blir Mälardalens universitet

Ändring: Förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100), bilaga 1.

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:60 Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige

SFS: 2021:1223

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Genom ändringen ska Mälardalens högskola benämnas Mälardalens universitet. Det är regeringen som föreskriver om hur statliga universitet och högskolor ska benämnas.

Akademiker ska få lättare att ställa om till läraryrket

Ny tidsbegränsad förordning: Förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärarexamen eller ämneslärarexamen

Ändringar: Förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen och förordningen (2016:705) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå

Beslutsunderlag: Promemorian Ökad kvalitet i lärarutbildningen och fler lärare i skolan (U2021/00301)

SFS: 2021:1336, 2021:1341 och 2021:1343

Ikraftträdande: 1 februari och den 1 juli 2022. Förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärarexamen eller ämneslärarexamen upphör att gälla den 1 februari 2028.

För att motverka den allvarliga lärarbristen ska det bli enklare för akademiker att ställa om till läraryrket. Därför införs en försöksverksamhet med en ny kortare kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) som leder till en grund- eller ämneslärarexamen. Den ettåriga utbildningen riktar sig till de

som har en akademisk examen som är relevant för något eller några av de ämnen som den blivande läraren ska undervisa i.

Försöksverksamheten ska startas upp under 2022. Ändringar görs även i de förordningar som reglerar befintliga kompletterande pedagogiska utbildningar. Dessa ändringar innebär bland annat att universitet och högskolor ska göra en bredare bedömning av de sökandes ämneskunskaper, så att fler med relevanta ämneskunskaper bedöms behöriga till utbildningarna.

Ett bidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan införs

Ny förordning: Förordning (2021:848) om statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:1 Budgetpropositionen för 2021, utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

SFS: 2021:848

Ikraftträdande: 12 oktober 2021

Enligt den nya förordningen lämnas förskolebidrag till kommuner för insatser som syftar till kvalitetshöjande åtgärder i förskolan. Bidraget får användas för kostnader för att minska barngrupperna, bibehålla eller rekrytera personal i förskolan och kompetensutveckla förskollärare och annan personal i förskolan. Hälften av medlen i statsbidraget ska fördelas utifrån socioekonomiska faktorer.

Syftet är att statsbidraget i större omfattning än tidigare ska riktas mot de barn som har störst behov för att på så sätt ge alla barn en bra start i sitt lärande. För 2022 uppgår det nya samlade statsbidraget till cirka 1,7 miljarder kronor.

Lagar och förordningar med anledning av coronapandemin

Möjlighet till fler än ett högskoleprov under samma kalenderhalvår införs

Ändring: Högskoleförordningen (1993:100)

SFS: 2021:1064

Ikraftträdande: 1 januari 2022

Ändringen förtydligar dels att Universitets- och högskolerådet (UHR) av olika anledningar kan besluta om att genomföra fler än ett högskoleprov under ett kalenderhalvår, dels att alla prov ska genomföras på ett

smittskyddssäkert sätt. Syftet med förändringen är att förtydliga innebörden och underlätta tillämpningen av bestämmelsen.

Utrikesdepartementet

Utrikesdepartementet ansvarar för Sveriges utrikes-, bistånds- och utrikeshandelspolitik.

Kontakt

Presskontakt hos utrikesminister Ann Linde:

Pressekreterare Andreas Enbuske

Tfn 076-130 58 86

Presskontakt hos utrikeshandelsminister och minister med ansvar för nordiska frågor Anna Hallberg:

Pressekreterare Vidar Jakobínuson Lindgren

Tfn 073-840 33 12

Presskontakt hos biståndsminister Matilda Ernkrans:

Pressekreterare Nadja Yusuf

Tfn 073-085 00 49

Sekretess införs för enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden hos den kommission som ska granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands

Ändringar: Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:30 Sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands

SFS: 2021:1184

Ikraftträdande: 15 december 2021

Ändringen innebär att uppgifter om en enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden omfattas av sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska regeringens, Utrikesdepartementets och utlandsmyndigheternas arbete med att uppnå frigivning av Dawit Isaak och Gui Minhai.